

Mapyamapya

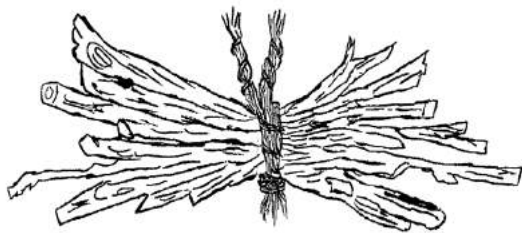
Balongeshi ba bilongelu bitumbuka beedi mwawu.

Bwa mwoyi wa dikandamee-na mu nkwasu, udi umweneka kudi bamfumu batudi naabu mu Kongo, balongeshi ba tulaasa tutumbuka ba mu ditunga dyetu, nyewu bajikulu dyabu diiyi ku ndekeelu wa lumingu lwapici elu. Diina diiyi dyabu edi mbadipatwila mu mukanda wa bantu cisumbu.

Mu mukanda ewu, balongeshi beetu badi badimwisha mfumu wa ditunga, mukalenga Joseph Kabila, bwa kafidi cyakasatu mpala mu masungula adi ku-mpala eku.

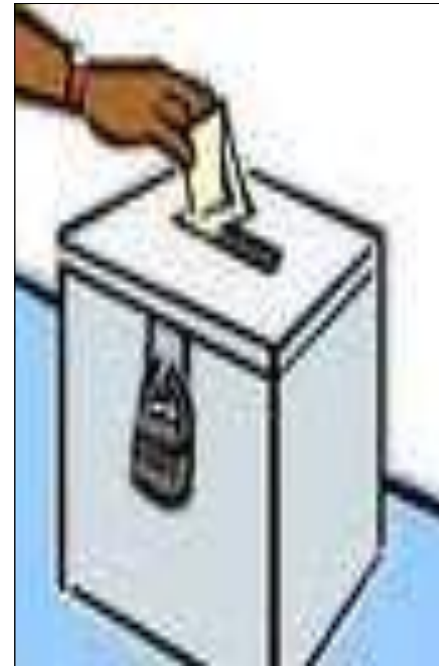
Ku dyetu dimona, cidi cipita kujula balongeshi panshi, ngamwa meeyi a binsongo-lwela, adi enza e kumvika mukana mwa beena cisumbu cyenda cya PPRD. Bilonde-shila miina meeyi awu, mukalenga Kabila mmufwana kwidikija mwanda mubyambi, wa dikeba mwa kudya bukalinga musangu mwisatu mu Kongo, kayi utangila bidi bifunda mu Diyi dikulu dya ditunga.

Ku dyetu dyumvwa, cidi balongeshi bakula ke cidi mu myoyi ya beena Kongo bapita bungi. Boobu aba badi bajinga anu cintu cimwa : Kwenza masungula ne kupeta mfumu mupya-mupya.

Bakulumpe ne bana tulongayi mukanda**B.B.T.M.**

MUNYAKU WA NSONA

**Bwacya kaleji, bwila kaleji;
keebe kasamba kasakunyika !**

Wa kalamba kapiakapia, wayi kuabo walengedi.

Bana betu babadi ba Munyaku wa nsona, muimbi wa misambo wa kale wambile ne : « *Bidimu bidi biandamuka, malu pawo andamuka* »; pashishe kusakidilaye miaku mikuabo ne : « *Nenumone nzolu utoya lubuta, mbuji pende ulela nguluba...* ».

Muaba awu se mmuswe kutuambila ne : Kakuena bualu nansha bumue, buenza kudi bantu, budi bushala anu bua momumue ciendelela to. Anu bu mudi muntu muine pende kayi ne mushindu wa kushala wa momumue ciendelela. Tangilayi, bilamba bituvua tuvuala kale wawa : bia kazangula, minkolobundu, mpidi ndumba nansha malakanyi, lelu ewu katuciena nansha babivuluke kabidi to. Muoyo wetu ukadi anu ku bia lelu; tuamba ne : « *Bikulukulu bishile bipiabipia muaba* ».

Mushindu udi malu enzeka bua bintu bionso awu, ke udiwo enzeka ne bua mfundilu wa miakulu yonso ya bantu. Yeye mfundilu ewu kasombela ushala wa momumue kashidi ne kashidi to. Bua padiye mudimu muenza kudi bantu, ciende nkuikala ushintuluka ku bikonde ne ku bikonde. Tumanya se : kacia mfundilu wa muakulu kasombela muakanangane nkonkonko to, usombela anu ne kaba kashale. Nansha wa Ciluba cietu udi pende ulonda anu muine njila ewu.

Pa bualu ebu, nyewu tunufundila Munyaku wa musangu ewu mu mfundilu mupiamupia. Anyishayi nuwubale ne lungenyi lua bantu bunzuluke, badi kabayi bashala buminyinyine anu ku cilamba cikulukulu, babenga cipiicipia.

Nuenu babadi se nudi bantu balonge mukanda. Ne muntu mulonge pende cimanyinu ciende cisunguluke ndikeba dia njila mipiamipia, ya mua kushintulula malu, kushintulula bintu, kushintulula ngenyi ne bikuabo. Kolayi.

Waya bimpe Maamu Mujinga Martine

Taatu Evariste Mbikayi Ntumba, musombela mu Kasavubu, udi umanyisha babadi bonso lufu lwa maamu Mujinga Martine. Maamu ewu uvwa mulela mu nzubu mwa taatu Clément Ciendenda Mashinda, Bak'Odila, beena Matamba, ne maamu Masingu Ernestine. Wetu Martine ewu ubwelela mu tulaasa tupwekela ku Ngandanjika, pashisha kuyaye kutungunuka ne tubandila twa mudimu wa bulongeshi ku Kabinda.

Panyima pa malonga ende awu, kubwelela mu diibaka dijidila ne taatu Tshilumba Gilbert, mu cidimu

cya 1965. Mufwa wetu ewu, ku luseka lwa busadidi mu ditunga, bavwa bamuteka mulombodi wa kajengu ka buloba ka mu cimenga cya Mbujimayi.

Mu Ekeleziya uvwa usadila ne cisumi civule mu Cikongu cya Philippe wa Bulenga, mu Mbujimayi.

Nyewu wapinganyi kwa Mufuki mu dya 17/ 5/ 2018.

Pa bwalu ebu, Munyaku udi udisanga ne beena diiku dyenda pamwa ne beena Cyota cyabu, umulombela dyakalenga dya kashidi kudi Mulopo.

Bajana Mutanda, mu dya 20/4/1968 .
Nyewu washiyanganyi neetu mu dya 3/6/2018.

Munyaku udi udisanga ne beena diiku dya mufwa ewu, bwa kumulombela dikisha dya kashidi kudi Mulopo.

Panu tudi biiye kwenda bwenyi

Taatu Cimanga Moise, pamwa ne Cyota cya Mbuya, mu Cikongu cya Maamwetu wa mu Lourdes, mu Mbujimayi, badi bamanyisha bantu bonsu lufu lwa taatu Mukendi Ambroise. Yeye ewu ngwa bak'Odile beena Kadima.

Uvwa mulela mu cidimu cya 1924, mu nzubu mwa taatu Ilunga ne maamu Mbombo, wa bakwa Mukendi, beena Bilonda. Ubwelela mu tulaasa tupwekela mu cidimu cya 1940 ; pashisha kuyaye kutunguka ne tulas twa mudimu wa busalayi, mu cidimu cya 1950.

Mumana kujikija, kubwelaye mu dibaka dijidila ne maamu Alphonsine Misenga, wa beena Mulenga. Pajikila matuku enda a mudimu wa busalayi, upetela bujika'a ngondo mu cidimu cya 1970. Taatu Ambroise wapinganyi kwetu kwa kashidi mu 21/5/2018.

Munyaku udi udisanga ne beena diiku dyenda, umulombela dyakalenga dya kashidi kudi Mulopo.

Baana betu kolayi!

Bana betu kolayi	3
Diya dia babadi	8
Njila	9
Kayuki	13
Kuetu kundela	16
Kebeji	18
Nkololo	20
Mapiamapia	24

Tudi bapeta mikanda mitufundila kudi beena bwalu ba mu didibidija, ku cibambalu cikulu cya bbtm, cya mu Ntenji wa Mbujimayi ne ba ku Kabeya Kamuanga, mu musumba mudikonga wa midimu ya ditanta udi diina ne : U.O. P.C .K.

1. Ntumba Sophie.

mMufunde mukanda wende, wamba ne: taatu Shambuyi Cishimbi, ndi mukufundila mukanda wanyi ewu, bwa kwela balongeshi beetu bonso ba bbtm twasakidila, bwa ndongeshilu wenu mulenga. Civwa mumanya mwa kubala nansha mwa kufunda, kadi ke meeme ewu nkaadi mbala ne mfunda kabidi mikanda bimpe, bantu bayibala. Ndi nsakidila kabidi balombodi beetu bonso, mu nkongo ne nsanzu yabo, bwa lungenyi elu lulenga luvwabo bapeta, lwa kutwashila kalaasa bu aka. Mulopo Maweja anubenesha bonso.

2. Kalonji Jean.

mMufunda pende, wamba ne: taatu wanyi Augustin Cishimbi Shambuyi, ndekelakooku, nganji kwela Mulopo wanyi twasakidila; bwa cishima cidiye mungenzela. Nanku ndi nkuja-dikila se: diiba dyampa Mulopo mfwalanga, cyena

mumanya cindi mwa kukwenzela to. Bwanyi meema, ebu bwalu, nansha baloji mu cyanda badi babukakala, bwa pankaadi panyi mbala ne mfunda mukanda. Kadi meema ndi ntumbisha anu Maweja. Ke pandi ngeela baana beetu bonso mwoyi wa disanka.

3. Ngomba Yvonne.

mMufunda mukanda wenda, wamba ne:

taatu Shambuyi Cishimbi, udi mulaala bishi ne nzubu weba mujima? Meema ndi bimpe.

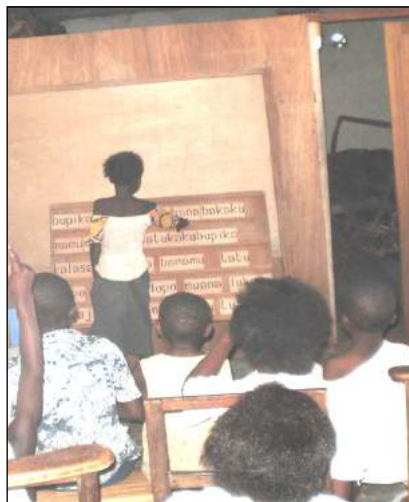
Ku lukonko luwudi mwela, lwa mwa kumanya dishilangana ditudi bapeta, kacya twabwela mu bbtm, meema ndi mumona se: kudi bantu mu bbtm emu badi bankemesha! Boobu bavwa kabayi bamanya mwa kubala ne mwa kufunda, leelu ewu nyewu bakaadi babala bimpe ne bafunda kabidi. Byonsu ebi panyima pa matuku makese cyanana.

Mulopo akulama matuku ebe onso a mwoyi.

4. Madiya Madeleine

mMufunda, wamba ne: meema weba ndi ne disanka dinene, dya kukufundila wanyi mukanda leelu, wa dikwela naawu twasakidila ne kukukolesha mu mikolu, bwa mudimu mwimpa uwudi utukwacila. Twasakidila bwa ditusukula mitu ivwa mipata. Ndi mushikuluja maalu amvwa ciyi mumanya bilenga. Kabidi, ndi mujadika se: nemmanya paanyi mwa kubala ne mwa kufunda bite ntama. Nzambi akulama, andama panyi.

cidimu cya 1987.

Nyewu wapi-nganyi kwa Mulopo mu dya 15/2/2018.

Munyaku udi udisanga ne beena diiku dyenda, umulombela lusa kudi Mufuki.

Lufu ukena ngenyi wa Maweja

Tatu Norbert Mbikayi Tshiseba wa Kalala, musombele mu Mbujimayi, udi umanyisha bantu lufu lwa mwanende Grégoire Mbuyi Bonheur. Wetu ewu uvwa mulela mu nzubu mwa taatu Mbikayi Norbert ne maamu Marcelline

kuya kwasa lwenda lubanza. Cibi pavwaye upingana kwa-bu, uvwa anu ulaala mu nzubu mwa baledi bende amu, kabidi anu pa bulaalu bumwa ne tatwenda. Diiba adi mamwende pende uvwa ulaala mu cisombelu, ne baana benda ba bakaji.

Pa bwalu abu, mufundi wetu udi wela babadi ne bafundi ba Munyaku lukonku ne: Nge-

nzelu wa mwana ewu ne tatwenda keena mwa kulela mukiya anyi?

Kabidi keena ukosolola tatwenda ne mamwenda mu bwena nzubu bwabu anyi? Pashisha, mwetu munu mu Baluba emu, kudiku cisamba cyetu cidi mwa kwikala ne ngikadilu ya mushindu ewu anyi?

Nkololo wa mukuenu...

Waya bimpe, taatu Justin Mukeba Kalombo.

Beena diiku dya taatu Mukeba Kalombo, badi bama-nyisha babadi ne bantu bonso mwanda wa lufu lwenda.

Yeye ewu uvwa mulela mu nzubu wa taatu Kalombo Donatien ne maamu Ntumba Alphonsine, mu cidimu cya 1934. Ubwelela mu kalaasa ka bulongeshi mu cidimu cya 1952, ku Mayi Munene, ku luseka lwa Cikapa.

Mumana kujikija malonga awu, kubangaye dilongesha,

anu ku Mayi Munene eku. Bidimu bipita, kuyaye kuso-mbela ku Ngandanjika; byangacila mu cidimu cya 1966 - 1974. Pashisha, uyile katu-ngunuka ne tulaasa twenda ku luseka lwa Goma.

Ke muvwilabu kumuteeka mutangidi wa cibambalu cine-ne cidi cyomekela myanda ya nnyungulwilu, mu Mbujimayi. Taatu Justin ewu ujikijila enda matuku a mudimu anu mu cyoci cibambalu eci, mu

5. Kapinga Adèle.

mMufunda wende mukanda wamba ne: Taatu waku-neemeka Shambuyi Cishimbi, ndi nkwambila bushuwa ne: civwa mumanya mwa kubala ne kufunda; kadi leelu mu matuku makeke, nkaadi mbala ne mfunda pamwa ne aba badi balonga, basuminyina. Ebi mbwa kukuleeja se: kalaasa keetu nkimpe.

Ndi ndomba kudi badi basha-la, kabayi bamanya mukanda, bwa bavwa kulonga paabu lukasa. Meema nkaadi mfu-ndila bayanyi ne baana beetu mikanda, bayibala bimpe.

6. Musuamba Berthe.

Taatu Shambuyi, amba tung'; nzala idi mwa kujika bishi pikala bantu bonso kabayi ne midimu ne pikala badi kabayi ne midimu babenga mwa kwata lukasu?

Kadi pikala bantu kabayi midimu, kabayi badima, nzala yabo kayena ndekeelu to.

7. Ngandu Sophie.

mMufunde wamba ne: ndi ngeela cisumbu cya beena UOPCK, pamwa ne muso-nsodi wetu, twasakidila bwa dilonga dyanyi dimpa. Civwa mumanya mwa kubala nansha mwa kufunda. Kadi leelu nyewu nkaadi mbalaku kabidi mfundaku bisebusebu.

8. Muteba Dieudonné.

Yeye mmufunda, wamba ne: Ndi ne disanka pa kubwela mu kalaasa aka ka bbtm, kadibo batubwejila mwetu mu-neemu, mu Kabeya Kamua-nga.

Meema civwa mumanya mwa kubala nansha mwa kufunda. Leelu wa Ndaya nyewu nkaadi mbala panyi ne mfundaku. Ke pandi ngeela mulongeshi wetu, Bilolu Félicien ne mwimanyinyi wa kalaasa aka, tatu Mbuyi Honoré, twasakidila bwa didifila dyabo.

9. Kapinga Françoise,

mMufunda wamba ne:

Taatu wakunemeka Shambuyi Cishimbi, ndi nkufundila tulongo etu ne mwoyi wanyi mujima.

Udi mumona difunda dyanyi edi, didi dimpe anyi didi dibi? Ndi nkumbanyina mwa kubanda mu kalaasa kakwabo anyi? Ndi mwindile dyandamuna dyeba, bwa mpete bukole.

Taatu Augustin, ki wewe wampeshi mushinga ku

meesu a bantu ewu! Kadi meema cyena ne cya kukupesha nansha, anu Mulopo ki wakufuta bwa bimpe biwudi mungenzele.

Ndi ntungunuka anu ne didibamba dyanyi, bwalu muntu kayi mulonga keena ne mushinga ku bantu eku to. Udi mulonga udi ne mushinga kabidi ne bujitu ku meesu a bakwenda.

Taatu kukoleshaye mwana awu, e kumuselela ne mukaji. Kushoo, taatu kufwaye, kushiya bakaji benda babidi abu ne baana. Kadi ambayi, mwana wa mukaji mwibiidi, uvwa taatu mukolesha awu, paseleshaye wenda mushika, byuma nealambula nganyi? Udi mwa kubilambula baana ba mukalenga mwadi pamutu pa tatwabu anyi peshi udi mwa kulambula baana ba mamwenda?

1.2. Bwa cinyi basombela bamba ne: « Mukalenga keena mfumwenda, mmfumwenda mmuku wenda »? Wewa mubadi nanyi, udi peebea mwitaba lungenyi elu anyi? Bwa cinyi?

1.3. Ku Baluba, basombela babikila mukaji ne: mmpika, eku bakwabo paabu bamubikila ne: mmukalenga mukaji, nansha ne mmunjadi.

Kadi mukalenga udi mwa kwikala kabidi mmpika anyi?

Tusumwinu etu tudi tumvwija cinyi?

2. Mwanetu Citeya Joachim, wa mu Kasanza, ku bakwa Cimanga, udi ukonka dyumvwija dya nsumwinu idi ilonda eyi :

2.1. Kasha kaya, mutaba uya?

2.2. Kwabidi muenyi, kwakumona cya kumulonga?

2.3. Bakwamba dibala, wadibabacilapu?

2.4. Cimpulu ne muntuntu, mbifwanangana ku makeji a pa nshingu?

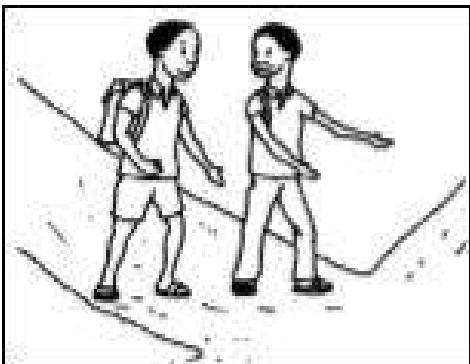
2.5. Kufumafuma mukenga ne dyukuta, kwadyafuma mbwa ne bidibu?

3. Wetu Kabeya Cisalu Alexis wa mu Mbujimayi, udi ukeba lungenyi pa muanda udi ulonda ewu. Udi wamba ne:

Taatu kampanda uvwa ne nzubu wa bibambalu bibidi, mwikala kabidi ne baana ba balume ne ba bakaji bakola. Baana aba bonsu bavwa balaala mu cisombelu cya nzubu awu. Kadi umwa wa ku ba balume kuselanganaye, e

Kebeji wakapambuka.

Mandamuna ku nkonko

**Pa mbikidilu wa
ne : «Mukaji wa bakishi» .**

Munyaku. 20,9 dib.18

Ku lukonko lwela pa bwalu ebu kudi taatu Albert Nkongolo Ciongo, tudi bapeta dyaandamuna kudi wetu Kabeya Cisalu Alexis, mwikala usakidila meyi ku dyandamuna dikaavwabu bafila kudi mubadi wetu Célestin Kaze-mba.

Taatu Alexis udi wamba ne: Mukaji wa bakishi ngewu udi mufidila byuma bwa kumusela; kabidi ngudi mudyanjila

kufika mu lubanza kumpala kwa bakwabo. Tudi mwa kumubikila kabidi ne: mmukalenga mwadi.

Kadi bakwabo bonsu badi bamulonda, basombela ne abo meena masunguluka:

-Mukaji mwibiidi mMutu wa lubanza,

-Mukaji mwisaatu nCikala' a mwadi.

-Mukaji mwinaayi nCitu-mbatumba.

Nkonko mipyamipya

1. **Mubadi wetu, Kayemba Vincent,** nyawu utwela nkonko idi ilonda eyi :

1.1. Taatu kampanda uvwa ne mukajenda, mulela nende baana. Kadi pashishe kuselaye mukaji mwibiidi, mwikala ne mwana wa balume pambidi, wa ku diibaka dikwabu.

10. Kayiba Marguerite,

mMufundila taatu Kenedy, wamba ne:

Kenedy wetu awu, udi mutabala bishi ne beetu bonsu? Meema wenu ndi nkwela mwoyi wa disanka mu dinda emu. Mvwa muswa kukuleeja ne: Ndiku dijinga ne makuta a kufuta mu kalaasa ne kusumba mafuta a kudilaaba pambidi kabidi ne byakudya.

Angataku mwoyi kudi wenu Marguerite Kayiba.

11. Mbuyi Julienne.

mMufundile mulongeshi wenda mukanda, wamba ne :

Wakunemekibua taatu Bilolu Félicien, ndi nkwela twasakidila, wewa pamwa ne mukulumpe wetu Honoré Mbuyi, kabidi ne cisumbu cyetu cijima cya UOPCK. Meema ndi bimpe ne midimu yanyi.

Ndi anu nnulombela bonsu bukola ne makanda, bwa nutungunuka ne mudimu ewu bilenga. Ndi ndomba kabidi Mulopo bwa anukwacisha mu byonsu.

12. Ciyamba Monique.

mMufunda wenda mukanda, wamba ne :

Taatu Shambuyi Cishimbi, udi mulaala bishi ne nzubu weba mujima? Meema ndi bimpe, kabidi malonga anyi adi enda byakana.

Ndi mujadika se: cyena nsomba kabidi mu « Baya Waya » to; ndi nkushiya, nyaya mu « Zelia ». Ushala bimpe, cyakupwa « Baya Waya » mwoyi to. Cyakupwa bilenga byonsu biwudi mungenzela mwoyi nansha.

Twasakidila, Mulopo aku-benesha, akulama; andama meema paanyi.

Diya dia babadi betu.

Cipupu cya munda mpulumuku cidi anu neetu.

Tudi bafwana kuvulumina anyi? Disaama dya munda mpulumuku dicidei mwetu munu mu

Kasayi ka kubandabanda diiba, diimana kamungulu.

Patudi twambangana apa, ndyedi dyenda disesa, ditangila mu misoko idi pambelu pa cimenga cyetu cya Mbujimayi. Leelu ewu dyabwedi mwa Lwamuela ne mu Lupatapata.

Kyaa! Bakwetu, kubumana nkwenza bishi? Ee, bwa kupanduka tuvulukayi ne twendulakayi ne bidi bangangabuka batulongesha. Ke mankenda a kaayi katanyi:

* kwowa byanza ne nsabanga nansha ne butu bangabanga ne kudya kantu nansha kumpala kwa kwamusha mwana;

* kwikala ne tuzubu twa bisesukidi twa mankenda;

* kudya bintu anu bicikala

bifumina peeku;

* kunwa maayi anu masabisha bikola, kulekela didya bintu bikila kudi njiji anyi bidibo bapana ku kaala kwa njila kabiya bibwikila, ne bikwabo.

Ambayi, ndisanka kayi didi muntu mwa kumvwa mu mwoyi wenda, diiba didibo baya ne citalu cya mwanabu, cya bayenda, cya mukajenda nansha cya mwanende, yeye kayi mwa kuseemena pabwipi? Eyowa, cintu eci ncipupu cya kabutu. Cyoci cibwela mu nzubu mweba, ku bukoya bweba, ne cidya bantu, umanya bimpa ne: kwena taatu nansha maamu wa nsongu to.

Kwamba nkwambulula; maci mapata adi abwejangana mu njila wa

Ndi wa badi bakomba bicikija mu Mongu.
Mwela kwikadi mwena Mbui wa kakwila basaama, dyenda dyamukwata, wambila mwoyi munda. Wa ku cikumbi kweleela Mwema cyondo, wela cinene e kusamuna cikese.

Se udi wa mu Cyenda cidi cyendela mundamunda, cyenda biteketa, e kwenda mazengu,

cyenda nanku e kuya kwela ku Mongu.

Kudibu bowela maayi ku mutu, kwinshi bukwa matunga bwakidila manyanu.

Ke mudi Kadinyungishi Kadima ne Kajika njila Mbyaya.

Keela kudi tatu Joachin Citeya, wa ku Mbanda-Mutokoyi.

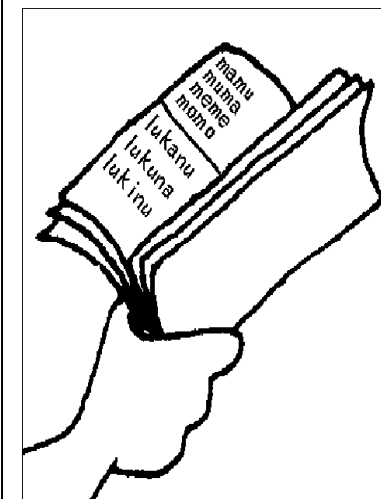
Tumwe tusumwinu twa bankambwa.

Ba kala bavwa babeleela bantu mu tusumwinu. Cileejilu, bavwa bamba ne:

* Lubalu wa nseke tenta; waneemeka mukulweba, waneemeka ne mukajenda.

* Mpanda uneemeka buta; buta buneemeka mpanda.

Myela kudi taatu Joachin Citeya, wa ku Mbanda-Mutokoyi.

Kuetu Kundela

Kasala ka bakua Cimanga.

Ndi Mwela Muyombo,
mukwa Cilanda mwena
Musuaka,
Mwela wa mu
tumbanda mwa mwena
Kalonji,
Tubandabanda twela
bifuka muulu, mitu
minyika panshi.
Wa kudi bakaji babenga
ne nsebela mu nyingu,
Balume babenga ne
cikolu ku dibwa,
cikolu cyanyi ncy
kuluka minyingu,
minyingu yanyi nya
meema kuselangana
naayi.
Wabalejila tupumba
mwa kuluka minyingu.
Mwela wa mu
nkashama idi

kayisangidi diitu,
Kwetu ndi wa mu
Lufingila wa mu Kabanda.
Cimpidimbwa kafikisha
beena munda.
Ngayi kwetu ku nzubu ya
mayeba ku beena Ngoyi,
nansha kayiyi ne cintu
munda, kadi mikala
isaamina mwoyi.
Kwinaku ke kudi Mwela
Mpunga ne Mwela Ngoyi.
Ke Ngoyi Jibikila, Ngoyi
Cisalu ne Tekesha tubikila
bwena Ngoyi.
Kudi Mwela Mpunga
tubikila bu Kalumba,
Ne Mwanansapu ke Ngoyi
mwina.
Ke mu nzubu wa ba
Ngoyi milongulungu.
Ngabikidi Kalambayi
mukulu' a mwena Ngoyi,
Kalambayi mukulu ku
diiba, mwakunyi munda.

Njila uyile cingunga...

Mishindu ya didi- nga yapici bungi !

Taatu Alphonse
Nkongolo Muanza-
ngudia, musombelu
ku Muena-Ditu,
mmutufundila mwanda udi
mwenzeka ku lwina luseka
elu. Wowu ewu mmwe-
nzekela maamu kampanda,
mukulumpu, mukolesha baa-
na, mwangata ne biikulu.

Bamwa ba ku baana benda
aba bakaavwa bakasombela
ku Katanga, bamushiya anu
ne bateketa kabidi ne biikulu
kumbelu.

Dimwa edi, yeye musomba
ne mwikulwende, kumonaye
nsongaluma ubwela mu lupa-
ngu. Ne cifikidi, kwambi-
laye maamu ne: meema ndi
kanyemesha wa mashinyi.
Ndi mfumina ku Katanga.
Ndi muvwa ne Abbé kampa-
nda. Pinaapu kuteelaye ne
diina dya mwina Abbé awu.

Pashisha kuleejaye maamu
kendela kaabu ne: tudi bavwa
kwenza mudimu mu Cikongo
cyenu eci. Nanku, mwanebe
wa baluma mmukutumina di-
buki ; ndi mudishiye ku Ciko-
ngo, bwalu didi ne bujitu.
Wamba nanku, kutelaye diina
dya mwana mutumi wa dibu-
ki.

Dyakamwa, cikwetu e kuba-
nga ditwa maamu makumbu,
bwa nkoleshilu wenda mule-
nga; umwambila ne : Maamu,
udi mulela mwana wa mushi-
nga mukole, wa lutuulu, disa-
nka, kaneemu ne mumanya
mwa kusomba ne bantu.

Utuula myaku yenda ayi,
kwambilaye maamu ne: keba
mfwalanga binunu dikumi, wi-
ya kwangata dibuki dyeba.
Maamu umvwa nanku, kusa-
nkaye bikole e kulomba ka-
nyemesha awu bwa banji ba-
bwelela mu nzubu, bwa kusa-
mbila ne kwanyisha Mulopo.
Pashisha, kwangataye mfwa-
langa ivwaye naayi ku byanza,
kusombelapu mikwabu kudi

beena mutumba nenda e kuku-mbajila kanyemesha, bilonde-shila bungi buvwaye mulomba. Mwabilayi ukwacila mfwalanga ku byanza, kwambila maamu ne: maloba ne dinda, tupetangana kwa Abbé, bwa nkupesha dibuki dyeba.

Butuku, maamu kulaala diisu amu mu ciibi, muwule ne dite-kemena ne disanka. Kupetaye ne citabeela, bwa difwikakaja dya bivwa mwa kwikala mu dibuki.

Buvwa kucya, maamu kutuukila ku Cikongo, bwa kwangata dibuki dyenda. Kwindilaye nsongaluma awu too e kupanga.

Bitonda, kwebejaye Abbé ne: ndi nkebaku nsongaluma udi mufuma ku Katanga maloba, mutuudila ku Cikongu eku. mBenda ne Abbé kampanda, biiya mwa kwenza mudimu mu Cikongu cyetu emu.

Abbé ne: Kya! abu bwalu mbwenyi ku maci anyi. Kakwena muntu mufuma ku Katanga mwaba ewu to. Kabidi Abbé udiye muteteela awu, keena mumanya bwalu abu nansha.

Kwangatabu kaamu, kubikila Abbé, penda kukema, wamba ne:

konkayi maamu awu : mmwenyi mu musoko ewu anyi mmwena mbanza? Muntu udiye wamba awu mmwena mucima, muvwe kumudinga.

Ke maamu kupingana kwennda, wenda wimba ngoma wa pa cyadi; kamonu nsongaluma, kamonu dibuki! Kushalaye amu ne mabanza a beena mutumba mawindila.

***Munyaku ee,
wa nsona !***

Bantu bonso belamu!

Mbujimayi welamu !!

***Ngandanjika
welamu !***

Katanda welamu !!

Lukalaba welamu !

Mutokoyi welamu!

***Munyaku ee,
wa nsona !***

Bantu bonso belamu!

mayela makwabu. Uvwa utapa bipesa bya nshima mu miidima amu, uteeka pa dikasa, cikole mwikala utungunuka ne kudya ivwa mu citonga nansha mu luvu, pamwa ne bonsu bavwa ku cibalu.

Pavwa bankambwa beetu batulondela bwalu bwa mushindu ewu, bavwa baswa kutulongesha cinyi ? Bavwa batusaka ku budimu, ku ditabuluka ne dyepela ngikadilu ya bantu batebelela.

Twetu beena Kongo aba tudi mwa kuvwa kumweka bu bantu batebelela bushiwa ! Bwa cinyi badi batudinga misangu ne misangu, peetu bananuka amu ne dishikula mitu ?

Nanku twamanya : patwikala katuyi tushintulula lungenyi lwetu kabidi ne lumvu lwa maalu, bulelela netwashila njila mwadi !

tukanda twa masungula. Cyamu
eci, nansha mudi beena ditunga
babungi kabayi bacyanyisha,
kabidi nansha mudi cibungi
cyabu kacyi mwa kutamba
kumvwa nkwacilu waci wa
mudimu, bamfumu badi anu
buuminyina ku cyoci. Twamba
ne: mbwa padici mwa kutu-
fikisha ku masungula majalama
anyi peshi mbwa padici mwa
kubambuluisha mwa kwibila ?

Bushiwa, tudi mu njiwu ya kumona cyakabidi myanda mibyamibi, ya bwena itumwena mu cidimu cya 2011. Tudi bafwana kupingana anu mu bukalenga budikwacila anyi budyangacila kudi muntu; bu-petela mu bwivi ne mu didinga. Eyowa, mafi adiku, malongo-lola kabidi miikala ne kipacila kasunguluka ka kutatakaja beena ditunga mu cikundu eci cya masungula.

Kakwena mwoyi wa dileeja bantu maalu malelela adi mwa kubafikisha ku masungula meena diina to. Badi batusokoka munyinyi mu nshima: cyetu nkwambula mpala bwa maalu kaatwenzekedi to, apo twetu

biine twikala benji ba maalu. Mmunyi mudi makalenga mapetela mu njila wa nanku mwa kwendeshila ditunga mu njila mulenga, kudifiki-sha ku nsombelu mulenga ne ku bupole ? Katwelakanyi to ; masungula adi kumpala eku mmawana kwikala a dyakabi, pamutu pa kututwa-dila bupole, dishintuluka dya maalu ne lwendu lupyalupya lwa ditunga, mmawana ku-lela mpononu ne kubweja Kongo mu ndululu mipita bukola !

**Nzanzu nkwambuka,
cibaala bakwacila kudi
bakupi ba mpasu.**

Mwanda utudi naawu wa masungula ewu mmufwanguana ne kudya kwa bufuku. Ewu mwana mbamwambila ne : pawajikija nshima, wantapa cizadi ; mukwabu ne : pawajikija, washikula mutu. Kadi diiba adi, mwana mumanana kudimwija kavwa ulonda lungenyi lwa dishikula dya mutu to, uvwa ulonda

**Mu nzubu bamudila, peebe
eku umulomba kadilu !**

Taatu Crispin Ilunga
Muyibenga, musombela
mu Mbujimayi, udi
udiwula ngenzelu udiye
umonamona matuku aa mu
myaba ya madilu. Umvwayi :
kapalusa kadibu basangisha bwa
madilu, kakena kambulwisha
beena madilu menemene to.

- Bwa bukula, mufidi yonsu udi
ubupimina anu mu lukutu !

-Mwena mfwalanga penda, udi
ufila dibeji dya makumi atanu,
dya buluba disunsuka!

-Mukwabu ewu udi waka ntonga
ya kaleji itanu patupu, ufila!

Kadi baana beetu, kupesha muntu mu dikenga kantu kapalusa kimmwanda wa kalolu, udi wenda ne cifukilu cyetu anyi ? Kabidi kawena ufuma ku cintekanteka cidi citukwata padi mwanetu ubwela mu dikenga anyi ? Tudi kabidi bamanya se : « *Bwalu bwa madilu ebu mbwetu bonsu, mbwa ngulungu ne mansebenda* ».

Cibiidi citudi tumona mu madilu,
ncy'a badi basangisha kapaluse
biina. Boobu aba bakaadi

bambula bidibu basangisha
abi, baya naabi mu maabu.
Nansha nshima idibo
biipika, badi beela ndambu
mu bitonga bya luya bidi
bipatuka leelu ebi, bwa
kutwadila beena dyabu badi
bashala ku mbanza.

Bya momumwa, balambi
aba badi bakoka baana ne
biikulu baabu, baya naabu
mu madilu, bwa ne: baka-
dya paabu bya kapaluse abi.

Padiku bikocyakocya nansha sendama, badi babidya amu boobu balambi abu. Bwa bataatu boobu badi babapesha anu kaleji nea ne: mbwa batalaja maala a kanya ! Bakwabu bamaamu badi bafika too ne ku dyela dyamba mu kaleji, bwa dikwata bantu badyadya bidibu balamba.

Ku luseka lwa bansongaluma, boobu basangisha paabu mfwalanga ya kapaluse ne bimwa bintu, numanya se: abi byonsu mbyabu, mwena madilu keena upetamu kantu nansha kamwa to. Balumyana badi batewula

maala, buula dyamba ne kamfwela, banwa bwa kupeta makanda ne dikamakama, bwa kujuula bimvundu mu madilu. Ba nanku, badi anu bumvwa ne: madilu adi mwaba kampa-nda, kabeena bajingakana to. Badi beela mpaya wa bulaku ne bwakulavi ku dyapa. Apu,

ke kupangishabu beena madilu dikisha. Mwaba awu, dishipa dya maku ne ditutangana kwenzabi kabi-yi nkoselu.

Baana beetu, bidi bikengela cinyi bwa twetu kudila beetu bafwa ne kaneemu?

Kayuki ka kasaka

Kansokomasokoma nkaswe kumweka mu njila wa mansungula

Ditunga dyetu edi nditekeme-na mwa kufika ku masungula majalama, adi mwa kudifikisha ku bukalinga bupyamapya, budi paabu mwa kupatula lwendu lupyalupya ne nsombelu mwakana wa bantu.

Kadi patudi tutangila muyaya maalu, tudi tumona ne: Dijinga didi naadi beena ditunga ndifwana kupweka ne maayi. Dish-

ntuluka dya bukalinga ditu-di bindila kadyena disankisha badi naabu mu byanza to. Boobu aba badi benza ne mwabu mwonsu bwa kujika njila wa difika dya bukalinga bupyabupya. Kipacila kaabu se nka kushala bajama mu nkwasu, ditunga paadi dyenda dyoshika amu kwoshika, dilungula kabidi.

Bamfumu ba Kongo mbaswa kututatakaja mu masungula

Ebi bidi bidileeja patooka mu maalu manene abidi:

-Bwa kumpala, bamfumu aba ki mbaswa kuteela diina dya muntu, wa mu cisumbu cyabu cya politika, udi mwa kufila mpala mu masungula, bwa enza mfu-mu mupyamupya wa ditunga, bu mukaadi bisumbu bikwabu byenza to.

-Bwalu bwibidi se mbwa cyamu cya dyela naaci

